

Aileen Orr

NIEDŹWIEDŹ WOJTEK

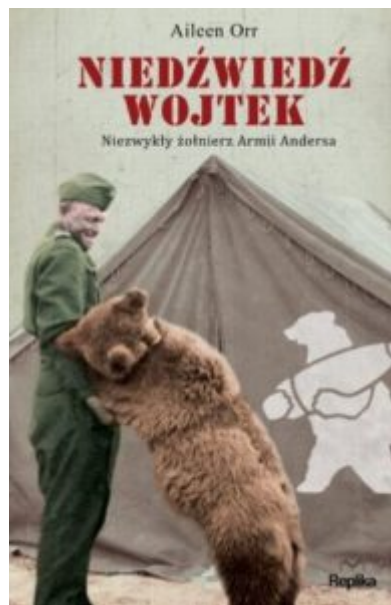
Niezwykły żołnierz Armii Andersa

Replika

Bookiet przyrodniczo-historyczny

Fahrenheit Crew

Asileen Orr

Niedźwiedź Wojtek. Niezwykły żołnierz armii Andersa.

Tłum.: Arkadiusz Bugaj

Wydawnictwo Replika 2011

Stron: 312

Cena: 35,90 zł

Uwielbiał robić psikusy. Takie najprostsze, sztubackie, ale nikt nie miał mu tego za złe. Palił papierosy, pił piwo i wino. Czynnio uprawiał zapasy z jednym lub kilkoma przeciwnikami na raz. Kochał wodę i kąpiele, dałby sobie za nie przysłowiową rękę uciąć. No i jedzenie, po prostu uwielbiał jeść. W dużych ilościach. Był żołnierzem i towarzyszem broni, w trakcie działań wojennych ciężko pracował. W ogniu walki, ręka w rękę z przyjaciółmi nosił skrzynie z amunicją i pociski artyleryjskie. Karierę wojskową skończył w stopniu szeregowca, a mimo to był w pewnym okresie jednym z najbardziej znanych na świecie polskich żołnierzy.

Niedźwiedź Wojtek.

Ilekoć słyszę tę historię, odczuwam silne wzruszenie. Być może powodem jest niezwykłość więzi, jaką Wojtek, dzikie przeciw zwierzę, stworzyło z otaczającymi go ludźmi, a może szerszy kontekst historyczny, moment dziejowy, który tak boleśnie odcisnął się na naszych ówczesnych rodakach, że do dziś odczuwamy jego echa? W każdym razie, mimo dość jednorodnego, fantastycznego profilu moich lektur w ciągu ostatnich kilku lat, nie mogłem się oprzeć, gdy ujrzałem tę zadziwiająca biografię w mojej osiedlowej bibliotece.

Aileen Orr napisała ją niedawno. Miała szansę jako dziewczynka osobiście poznać Wojtka w edynburskim zoo i, jak sama o tym pisze, pokochała go od pierwszego wejrzenia. Miłość ta

zaowocowała po latach powyższą biografią oraz założeniem przez autorkę fundację Wojtek Memorial Trust, która ufundowałaby pomnik misia wojaka.

Zebrany przez autorkę ogrom materiału zaowocował świetną historią, naszpikowaną masą ciekawostek i „pikantnych” szczegółików z życia Wojtka. Nie ma sensu przytaczać ich w niniejszej recenzji. Zachęcam gorąco do zapoznania się z historią misia zwanego „Szczęśliwym wojakiem”, co powinno być nader łatwe, gdyż Wojtek jest bohaterem kilkunastu książek i komiksów, kilku filmów dokumentalnych, kilku piosenek i setek artykułów prasowych.

Ale napisana przez Aileen Orr biografia Wojtka ma jeszcze inny, bardzo ciekawy wymiar. Autorka prezentuje na kartach książki bardzo dużo wiedzy i zrozumienia dla trudnej politycznie i historycznie sytuacji polskich żołnierzy, których koniec wojny zastał na obczyźnie, na zachód od przyszłej Żelaznej Kurtyny. Ten aspekt historii w połączeniu z rolą Wojtka, który pocieszał i podnosił morale towarzyszy broni, jest szczególnie ważny i dobrze świadczy o przygotowaniu autorki do napisania tej biografii.

Książkę uzupełnia Neal Ascherson, szkocki dziennikarz i pisarz (wydał kilka książek o sytuacji politycznej w Polsce przed 1989 r.). Jego epilog nakreśla przed czytelnikiem szersze tło historyczne i polityczne, poczynając od dziejów szlacheckich, a kończąc na czasach bezpośrednio po II wojnie światowej.

Słabą stroną książki jest przede wszystkim mała liczba zdjęć Wojtka. Dobra monografia czy biografia nie może się bez nich obejść, zwłaszcza biografia poświęcona tak barwnej postaci, uwiecznionej przecież na setkach fotografii i filmów.

Dla porządku muszę również ostrzec miłośników stuprocentowej historycznej poprawności. Zarówno Aileen Orr, jak i Neal Ascherson, przy dość dużej wiedzy o historii Polski, w kilku dosłownie miejscach podają błędne szczegółowo informacje lub wyciągają niekoniecznie właściwe wnioski, co zwłaszcza w epilogu zostało skrupulatnie odnotowane przez redaktora.

Kruger